

Etelä-Savon hyvinvointikertomuksen ilon- ja huolen aiheet

**Mihin asioihin hyvinvointialueella tulisi panostaa hyvinvoinnin ja
terveyden edistämisessä?**

Hyvinvointikoordinaattori Eeva Häkkinen

16.11.2023

Ilon aiheita lapset ja nuoret

- Keskusteluyhteys vanhempien kanssa parantunut
- Fyysisen väkivallan kokemuksia vähiten hyvinvointialueista
- Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä 66 %- 85,2 %
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24 vuotiaita 9,4 %.
- Tervehampaisia 12-vuotiaita 64,1% (2012 58%)
- MPR rokotteen 1. ja 2. rokotuksen kattavuus n. 95%
- Palvelujen saaminen (kuraattori, kouluterveydenhoitaja) helpompaa kuin vertailualueilla
- Nuorisotyöttömyys ja syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus vähentynyt

Huolen aiheita lapset ja nuoret

Ylipaino lisääntynyt
Ei syö koululounasta päivittäin
Terveystilan kokeminen keskimertaiseksi
tai huonoksi
Yksinäisyyden ja ahdistuneisuuden
kokemukset lisääntyneet
Nukkuminen arkisin alle
8 tuntia (36 % - 50%)
Tupakka- ja alkoholituotteisiin liittyvät
kokeilut kääntyneet nousuun

Ilon aiheita aikuiset

- Onnellisuus, koettu hyvinvointi 45 % - 49 % ↓
- Hyvä elämänlaatu työikäisillä 46,6 % ja yli 65 vuotiailla 56%
- Yleisesti hyvä osallisuuden kokemus n. 90 %
- Elintavat pääosin hyvät; niukasti kasviksia, hedelmiä ja marjoja syövien osuus 6,5 %,
- Toimintakyky parantunut ja terveytensä kannalta liian vähän liikkuvien osuus hieman vähentynyt
- Ikävakioitu sairastavuusindeksi (112,4) parantunut pitkällä aikavälillä

Huolen aiheita aikuiset

Liiallinen alkoholin käyttö
Päihteiden vuoksi menetetyt elinvuodet (PYLL)
Ylipaino lisääntynyt
Alentunut työkyky
Tuki- ja liikuntaelinsairaudet (indeksi 125,5)

Asuminen, ympäristö ja turvallisuus

- Arjen turvallisuus koetaan pääosin hyväksi n. 60 %- 68%
- Hyvinvointialueiden vertailussa Etelä-Savossa paras asumisväljyys
- Ympäristön ja vesistöjen hyvä ekologinen tilanne ja puhdas luontoympäristö
- Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti melko alhaiset

Huolen aiheita turvallisuus

Hyvinvointialueista kolmanneksi eniten koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyneitä hoitojaksoja
Korkein alkoholikuolleisuus
Vammojen ja myrkytysten vuoksi hoidettuja neljänneksi eniten hyvinvointialueista

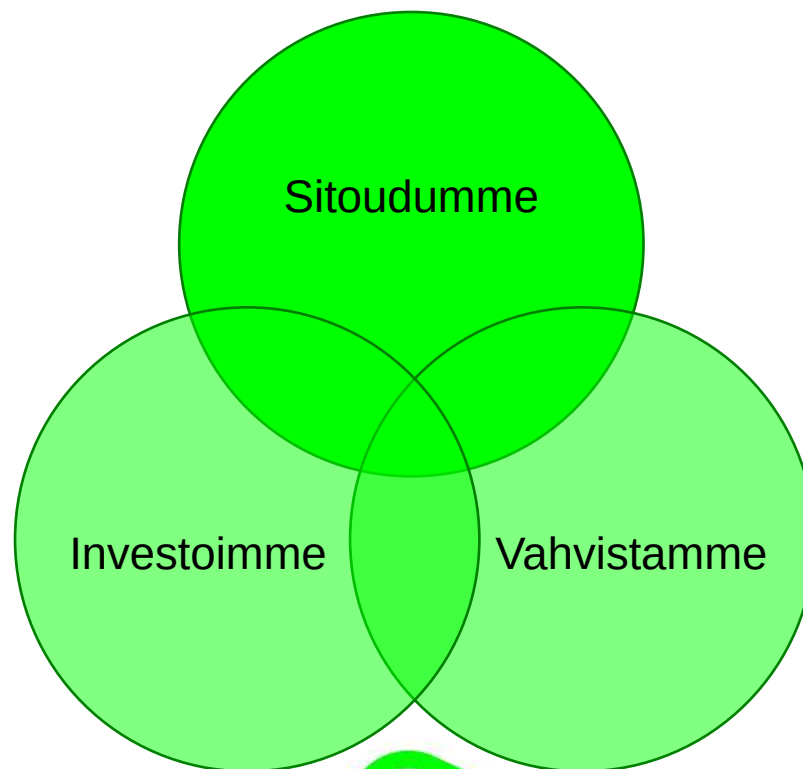
Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

SITOUDEMME

hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen lisäämällä alueellista yhteistyötä vahvistaaksemme asukkaiden osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Tuemme monipuolisesti esteettömiä ja saavutettavia osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Vähennämme eriarvoisuutta ja huono-osaisuutta lisäävää kehitystä tunnistamalla ihmisen ainutlaatuisuuden, arvokkuuden ja yksilölliset tarpeet.

INVESTOIMME

kestävään hyvinvointiin kehittämisen hyvän elämän edellytyksiä Etelä-Savossa ohjaamalla asukkaita elinympäristön kestävään hyödyntämiseen ja terveellisiin elintapoihin sekä tukemalla ja vahvistamalla eri ikäisten ihmisten toimijuutta sekä fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kognitiivista toimintakykyä.

VAHVISTAMME

ja kehitämme turvallisuuskulttuuria ehkäisemällä hyvinvointia vaarantavia riskitekijöitä, kuten tapaturmia, kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa. Suojaamme mielen hyvinvointia ja edistämme päihteetöntä elämäntapaa organisoimalla ehkäisevää päihdetyötä sekä toimimalla yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.

1. Sitoutuminen käytännössä

1.1 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaperiaatteet ovat osa yhteistä toimintastrategiaamme. Hyte-toimintaperiaatteet on integroitu prosesseihimme terveyshyödyn saavuttamiseksi ja vaikuttavuuden parantamiseksi.
- Toteutamme Etelä-Savon osallisuusohjelman toimenpiteitä kunta- ja seutukohtaiset erityispiirteet huomioiden. Päätöksenteossamme otetaan huomioon asukkaiden, raatien, neuvostojen, järjestöjen ja eri foorumien aloitteet.
- Edistämme yhteistyötä ja kumppanuutta vaikuttamistoimielinten ja päättäjien sekä ammattilaisten välillä hyödyntäen esteettömästi saatavilla olevia ja asukkaiden luontaisia kohtaamispaikkoja.
- Palvelut, hanketoiminta ja järjestöjen tuki sovitetaan yhteen laatimalla tarvittaessa yhteistyösopimuksia hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden välillä.
- Resursoimme koordinoitua yhteistoimintaan, jossa ovat mukana hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen edustajat käyden keskustelua eteläsavolaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyödynnämme keskustelussa kumppanuuspöytämallia.
- Osallistumme uudenlaisia osallistumiskanavia kehittävään kansalliseen hankeyhteistyöhön. Esimerkkinä digitaalisen vuorovaikutuksen mahdollistavat Hyte-alustat ja palvelutarjottimet, kuten Tarmoa- Lähellä- tai Palvelutietovarantopalvelut.
- Kehitämme haja-asutusalueille suunnattuja etäpalveluja monipuolisesti niin, että ne vakiintuvat pysyväksi alueelliseksi lähipalvelujen toimintamalliksi. Varmistamme, että digitukea ja koordinoitua tietoa digituen antajista on kaikkien saatavilla.
- Tuemme mahdollisuuksia sosiaalisten verkostojen ja ystävyyssuhteiden vaalimiseksi. Kehitämme yhteisöllisen toiminnan malleja eri ikäisten yksinäisyyden ja ahdistuneisuuden kokemusten vähentämiseksi.
- Kannustamme asukaslähtöisen toiminnan kehittämiseen ja vapaamuotoisten asukasfoorumien perustamiseen. Tuemme vapaaehtois- ja vertaistukitoimintaa osallistumalla kumppanina tätä tukeviin yhteistyöhankkeisiin.
- Kehitämme vapaaehtois- ja harrastustoimintaa tukemalla monipuolisesti yhteisöjä, jotka luovat kynnyksetöntä ja matalan kynnyksen toimintaa.
- Kiinnitämme lähipalveluissa erityishuomiota haavoittuvien asiakasryhmien palvelujen saavutettavuuteen ja esteettömyyteen (tulkkipalvelut, viittomakielisten palvelut jne.) Muodostamme tarvittaessa monialaisia työryhmiä, joissa pureudutaan eri asiakasryhmien hyvinvoinnin haasteisiin.
- Perus- ja lähipalvelumme ovat saavutettavissa nk. walk in- palvelujen lisäksi digitaalisina palveluina vuorokauden ajasta riippumatta. Digitaaliset asiointipalvelut ja palvelualustat mahdollistavat itsenäisen terveydestä huolehtimisen ja lisäksi tarvittaessa ammattilaisilta saadun tuen (esim. Omaolo, Oma-perhe ym.).

1.2 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Etelä-Savon hyvinvointialueen toiminnalliseen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan on sisällytetty henkilöstön ja palvelujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvon näkökulma. Arvioimme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista säännöllisesti vuosittain soveltuvilla mittareilla.
- Edistämme TYÖ2030 ohjelman mukaisia työhyvinvoinnin osatekijöitä, joita ovat luottamus, yhdenvertaisuus, tasavertaisuus ja epäasiallisen kohtelun ehkäiseminen työelämässä. Tunnistamme työelämän eriytymistä ja eriarvoisuutta lisääviä tekijöitä työssä ja syrjintää työpaikoilla ja etsimme ratkaisuja segregaatoin purkamiseen. Edistämme aktiivisesti henkilöstön hyvinvointia ja kehitämme henkilöstön tietoisuutta terveys- ja hyvinvointikysymyksistä.
- Hoidon tulokset ja vaikuttavuus perustuvat hyvinvointialueellamme parhaisiin mahdollisiin näyttöön perustuviin menetelmiin. Vastaamme asiakkaiden ja potilaiden tarpeisiin yksilöllisesti ja ikätasoisesti tarjoamalla oikeuden tarvetta vastaavaan sairauksien ennaltaehkäisyyn, terveyden edistämiseen, hoitoon, kuntoutukseen ja palliatiiviseen hoitoon. Otamme huomioon palvelujamme käyttävien asiakkaiden terveydenluku-taidon ja kognitiiviset kyvyt..
- Kehitämme kulttuurista herkkyyttä tunnistaaksemme monimuotoisen, kulttuurisesti yhdenvertaisen ja vähemmistöt huomioon ottavan toiminnan Etelä-Savossa. Koulutamme henkilöstöämme erilaisista etnisistä taustoista tulevien ihmisten kohtaamiseen.
- Vapaa-ajan asukkaamme ovat keskeinen voimavara ja aktiivisia vaikuttajia alueen elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistamisessa. Monipaikkaisuuden tukeminen vaatii hyvin toimivaa infraa ja palveluiden soveltuvaa mitoittamista.
- Edistämme Etelä-Savon kulttuuristrategian mukaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Tunnistamme taiteen ja kulttuurin perusoikeudeksi ja yhdeksi keskeiseksi osallistumismuodoksi. Rohkaisemme prosenttiperiaatteen käyttöönottoon taide- ja kulttuurihankinnoissa.
- Osa sosiaali- ja terveyspalvelujen työntekijöistämme on koulutettuja kulttuurikummeja ja luovat asiakkaille elämyksellisiä kulttuurin ja taiteen keinoin toteutettavia hyvinvoinnin kokemuksia.
- Osallistumme tapahtumiin, joissa edistetään erilaisuuden ymmärtämistä ja hyväksymistä sekä ennakkoluulotonta kohtaamista ja vuoropuhelua ihmisten välillä. Alueellamme on olemassa kohtaamispaikkoja kulttuurien ja eri väestöryhmien välisen vuoropuhelun edistämiseksi.
- Mahdollistamme eri kulttuureista tulevien osallistumisen palvelujen kehittämiseen. Otamme huomioon erityisesti haavoittuvat ryhmät kulttuuristen oikeuksien ja mahdollisuuksien toteutumisessa.

2. Investoiminen käytännössä

2.1 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Edistämme kestävän kehityksen tavoitteita WHO:n AGENDA2030 mukaisesti koko alueella siten, että ohjelman teemat ovat läpileikkaavia kaikessa toiminnassa sosiaali-terveys- ja turvallisuus -toimialoilla. Esimerkkeinä tästä ovat mm. kierrätyksen kehittäminen, kestävä kehitys edistävät hankintamenettelyt, ympäristöä kuormittavien haittojen vähentäminen, vähäpäästöiset ja hiilineutraalit toimintatavat liikkumisessa (esim. pyöräily, kävely) sekä vähäpäästöisten ratkaisujen kehittäminen toiminnassa.
- Muokkaamme asenneilmapiiriä myönteiseksi, jotta ekologisiin vaihtoehtoihin investoiminen ja terveystekoja tukevat ratkaisut nähdään investointeina tulevaisuuteen. Ympäristöterveyden huomiointi on osa alueellista hyvinvointisuunnitelmaa ja kuntien hyvinvointisuunnitelmia.
- Haastamme asukkaita mukaan elinympäristönsä kehittämisen, suunnitteluun ja kokeilujen innovointiin. Asukkaat vastaavat kodin ja arjen terveellisen ja turvallisen ympäristön luomisesta.
- Käytämme sosiaali- ja terveystalouden työn tukena kansallisia strategioita ja suosituksia. Näitä ovat esimerkiksi mielenterveysstrategia, Käypä hoito ja Palko (Palveluvalikoimaneuvosto) suositukset, jotka toimivat apuna toimialojen menetelmien kehittämisessä. Suositukset on laadittu mm. elintapamuutosten tukemiseksi sekä elintapaohjauksen ja omahoidon tukemiseksi, jotta epäterveellisen ravitsemuksen ja vähäisen liikunnan tai tupakoinnin aiheuttamaa sairastumisriskiä voidaan pienentää.
- Laajennamme elintapaohjausta niin, että sitä on riittävästi kaikkien tarvitsevien saatavilla lähipalveluna tai digitaalisesti. Aikuisten lisäksi elintapaohjauksen kohderyhmiä ovat lapset, perheet ja ikääntyneet.
- Vahvistamme elintapaohjauksen verkostoa niin, että osaamista ja palveluohjausta on sotepalvelujen lisäksi saatavilla kuntien ja järjestöjen yhteistyönä. Elintapaohjauksen palvelutarjottimet pidetään jatkuvasti ajan tasalla ja ne sisältävät tietoa maksuttomista tai maksullisista asiakkaita tukevista elintapaohjauksen palveluista.
- Elintapaohjauksessa käsitellään asiakaskohtaisesti ja laajasti pulmia, jotka aiheutuvat epäterveellisen ravinnon, vähäisen liikunnan ja unen merkityksestä kokonais hyvinvoinnille sekä etsitään asiakkaan kanssa ratkaisuja mielen hyvinvointiin tai päihteiden, huumeiden ja muiden riippuvuuksien (ml. tupakka, rahapelaaminen) vähentämiseen.
- Käynnistämme alueellisen ravitsemusterveysverkoston, jonka tarkoituksena on laatia suunnitelma ja koordinoida alueellista ravitsemusterveyden edistämistyötä muun muassa indikaattoreilla todetun ylipainon ja lihavuuden vähentämiseksi kaikissa ikäryhmissä.
- Digitaaliset palvelut ovat kiinteä osa palvelujärjestelmäämme siten, että esimerkiksi Omaolo -palveluun sisältyvät terveystarkastukset ja hyvinvointivalmennukset ovat vapaasti asukkaiden itsenäisesti käytössä olevia tai ammattilaisten ohjauksessa toteutettuja palveluja.

2.2 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Rohkaisemme yksilöitä tekemään hyvinvointinsa kannalta tietoisia myönteisiä päätöksiä ja ratkaisuja, jotka edistävät pitkäjänteisesti terveyttä ja toimintakykyä.
- Hyödynnämme Kansallisessa lapsistrategiassa ja maakunnallisessa lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa määritettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä huomioon ottaen paikalliset erityispiirteet.
- Tuemme liikunnan harrastamista osallistumalla alueelliseen verkostotyöhön, jolla tuetaan toimintakykyä tukevaa toimintaa sekä matalan kynnyksen kulttuuri- ja liikuntapalveluita.
- Toteutamme Etelä-Savon ikäohjelman tavoitteita ikääntyneiden hyvinvoinnin ja itsenäisen toimintakyvyn tukemiseksi. Ohjelmaa toteutetaan vuoteen 2030 saakka.
- Huolehdimme toimintakykyä tukevien arjen liikkumisolosuhteiden rakentamisesta niin, että ikääntyneille on luotu / kohdennettu aktiviteetteja esim. kävelyn, asiointi- ja hyötyliikunnan mahdollistamiseksi. Levähdyspaikkojen sijoittelu tukee asukkaiden omatoimisuutta ja toimintakykyä.
- Laadimme liikkumishjelman aikuisille tukemaan mm. ikäihmisten kotona pärjäämistä. Ohjaamme ikääntyneitä toimintakykyä tukevan ravitsemuksen ylläpitämiseen. Käytämme tasapainon ja lihasvoiman ylläpitämiseen tähtääviä harjoitteita osana ohjausta. Liikuntakyvyn ylläpitämiseen on tarvittaessa saatavilla tukea joko apuvälineiden turvin tai saattajan, vapaaehtoisen, liikuntakaverin tai asiointiaivun muodossa.
- Lasten ja nuorten toimintakykyä koskevat kehittämisohdotukset ja painopisteet on kootusti sijoitettu Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.
- Edistämme työpaikoilla TYÖ2030 -ohjelman mukaisia työhyvinvoinnin osatekijöitä. Kehitämme työpaikkojen ja johtamisen tueksi etätöitä koskevia ohjausmalleja.
- Hyödynnämme Liikkuva aikuinen ohjelmaa työmatka- ja vapaa-ajan liikunnan edistämisessä ja edistämme luonnossa liikkumista huomioiden mm. Kansanterveyttä metsästä teeman tai Green Care -toiminnan hyvinä käytännön esimerkkeinä toimintakyvyn monipuolisesta tukemisesta.
- Toteutamme kumppanuusmallia pitkäaikaistyöttömien ja osatyökykyisten työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi. Malli on käytössä sotekeskuksissa ja -asemilla.
- Tuemme psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä erilaisten ryhmätoimintamallien avulla ja monialaisena yhteistyönä.
- Etelä-Savon järjestöneuvottelukunta ja muut vaikuttamistoimielimet (vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto) vaikuttavat aktiivisesti asukkaiden toimintakyvyn edistämiseen omalla toiminnallaan.

3. Vahvistaminen käytännössä

3.1 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Edistämme Valtioneuvoston hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen periaatepäätöksen ja toimeenpano-ohjelman tavoitteita aktiivisesti alueellisen turvallisuussuunnittelun pohjana.
- Varmistamme henkilökunnan osaamisen koulutuksilla niin, että henkilöstö osaa toimia ennalta ehkäisevästi turvallisuutta uhkaavissa tai valmiustilanteissa.
- Tuemme turvallisuuskulttuuria toimivan omavalvonnan avulla.
- Yhtenäistämme kaatumistapaturmien ennaltaehkäisyn- ja kotikuntoutuksen toimintamallit hyvinvointialueella hyödyntäen mallien kehittämisessä kansallisia suosituksia.
- Noudatamme ja edistämme turvallisen tilan periaatteita kaikissa tilanteissa kannustamalla kaikkia luomaan ilmapiiriä, jossa turvallisuus ja hyvinvointi ovat keskeisiä.
- Kiellämme tarvittaessa tiloistamme ja niiden lähiympäristöstä turvallisuutta vaarantavat ja epäterveelliset vaihtoehdot.
- Rakennusten turvallisuus, muunneltavuus ja monikäyttöisyys on suunniteltua ja toteutetut tilaratkaisut ovat kustannustehokkaita, esteettömiä, terveellisiä ja turvallisia.
- Luomme asiakkaille, potilaille ja henkilöstölle keinoja puuttua havaitsemaansa epäasialliseen käyttäytymiseen, häirintään ja kiusaamiseen luomalla selkeät ohjeet (ml. Turvallisemman tilan ohjeistus), joita voidaan käyttää mm. työyhteisöissä.
- Suunnitelma, toimintaohjeet ja resurssit häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi ovat osa hyvinvointialueen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa. Kiusaamiselle ja häirinnälle on 0-toleranssi.
- Käytämme nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi ja ammattilaisten työn tukena aihealuetta koskevia internetsivustoja, kuten www.po1nt.fi sivustoa, Zekki.fi -palvelua tai nuorten portaalia www.nuortenelama.fi/tuki-ja-kriisipalvelut.
- Luomme ja käytämme erilaisia kanavia huolen ilmaisulle. Näitä ovat esimerkiksi huolilomakkeet, chat- ja/tai puhelinpalvelut, joita on asiakkaiden käytettävissä vuorokauden ajasta riippumatta.
- Teemme toimenpiteitä lähisuhde- ja muun väkivallan ehkäisemiseksi. Käytämme toiminnassamme hyviä käytäntöjä, esimerkiksi MARAK -toimintamallia, joka on väkivallan riskinarvioinnin ja uhrin auttamisen moniammatillinen menetelmä (vrt. STM julkaisuja 2022:7).
- Hyvinvointialueella toimii nimetty monialainen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä THL 10/2022 ohjauskirjeen mukaisesti.

3.2 Toiminnan suunta ja toimenpiteet

- Luomme keinoja mielenterveystaitojen vahvistamiseksi. Menetelmien kehittäminen perustuu kansallisen mielenterveysstrategian linjauksiin.
- Rohkaisemme havainnoimaan arjen tilanteita, jotka kuormittavat jaksamista. Arjen rutiinit, toimeliaisuus ja säännöllinen päivärytmi tukevat terveyttä, samoin unen, liikunnan ja ravinnon tasapainoisuus.
- Jatkamme ratkaisujen etsimistä itsemurhien ehkäisemiseksi ja näyttöön perustuvan tiedon jakamiseen Apua ajoissa! -itsemurhien ehkäisyhankkeen toimenpiteiden pohjalta mm. osallistumalla kansalliseen kehittämiseen.
- Autamme asiakkaita/potilaita toimimaan ja löytämään ratkaisuja arjen kriisitilanteissa tai etsimään tasapainoa arjen haastavista tilanteista selviytymiseksi.
- Kehitämme toimintamalleja yksinäisyyden kokemusten ehkäisemiseksi kannustamalla asiakkaita/potilaita osallistumaan esim. erilaiseen seuratoimintaan. Edistämme kulttuurikaveri-kulttuuriluotsi- ja Kaikukorttitoimintaa.
- Ohjaamot toimivat monitoimijaisina, matalan kynnyksen paikkoina niin, että nuorten on helppo saada jonottamatta tukea ja palveluja.
- Hyvinvointialueella ovat aktiivisessa käytössä psykososiaalisten menetelmien ohjaajakoulutukset (IPC- ja Cool -menetelmät).
- Käytämme aktiivisesti erilaisia huolen ilmaisukanavia, ja tuemme palvelujen avulla kaikkien, mutta erityisesti nuorten päihteettömyyttä. Puutemme riskitekijöihin, joita voivat olla kaveripiiri, sosiaaliset suhteet ja/tai ympärillä olevien ihmisten päihde- ja mielenterveysongelmat.
- Tuemme erityisesti nuorten elämänhallintaa, jaamme tietoa ja keskustelemme päihteistä ja niiden vaikutuksista, jotta jokainen voi tiedostaa oman roolinsa vaikuttajina ja pystyy tekemään elämässään terveyttään tukevia päihteettömiä ratkaisuja.
- Päihteiden käytön ennaltaehkäisyssä käytämme aktiivisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa mini-intervention (lyhytneuvonta) ja motivoivan haastattelun menetelmiä vähentääksemme alkoholin, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja muiden päihytymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamia haittoja.
- Varmistamme, että toimintaympäristömme on savuton ja päihteetön kaikille ja pystyy minimoimaan tarpeettoman melun.
- Toteutamme päihdetilannekyselyn, joka toinen vuosi seurataksemme alkoholiin, huumeisiin, tupakkaan ja rahapelaamiseen liittyvän tilannekuvan kehittymistä. Vertaamme tuloksia aikaisempiin kyselyihin, jotta havaitsemme varhain alueen päihdetilanteessa tapahtuneet muutokset ja tarpeet.
- Edistämme Pakka -toimintamallin käyttöön ottoa alueella eri toimijoiden välisenä yhteistyönä.
- Laadimme hyvinvointialueelle ehkäisevän päihdetyön ohjelman, jonka pohjana on selvityksiä ja tutkimustietoa sekä tietoa hyvistä käytännöistä ja ehkäisevän päihdetyön malleista.

ELOISA

**Etelä-Savon
hyvinvointialue**

Lähteenä Etelä-Savon alueellinen hyvinvointikertomus 2022 ja hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Lue lisää täältä:

<https://etela-savonhva.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023146-13>